

ne en uit-
mandaat
uitspraak
gen en uit
elden ge-
in een bij-
tre moeie-
omstandig-
ynode op
ocht wor-
En dan
rsonen uit
lassen aan
ook soms
voor deze
nige Syno-
gelijk ik
cite toege-
geval van
lurende de
rden afge-
a gegeven,
geene scha-
kerken of
n evenmin
in hooger
n, naar ge-
aanvraag,
chaffen en
ts tot raad
halve dat
en geschrif-
even wor-
ens eigene
krachten
gedurende
ik hunne
k is in de
en of Aca-
blijft echter
en wijze de
ek aan de
welke dan
ren niet in
ben zij in
en vervul-
s, assessor
igheid van
l uit van
lijnen er in.
Classen uit
ellen, gaan
n de deur,
den wordt,
n. Als dat
binnenge-
kennen ge-
ynode ver-
enschap te
ten minste
die zaken
y tot deze
bij die ge-
g zijn, door
zaken hun
d word, te-
zag bepa-
d worden,
woon. Dit
ren bijzon-
kerkelijken
in eenvou-
erde boven
ken; want
r politieke
de Staten
gehouden
gelijks dat
inciale Sy-
ke en we-
enen gezon-
oren in de
de geouwe
eene Aca-
gen en te
utaten ge-
tenkomen,
zaken, en
n de eerst-
veld wor-
rbereid of
dit doen
are grava-
ten, maar
n worden,
rend aan
(op som-
dan we-
n of Con-
over die
, en hare
et geloofs-
n deze
nedeweten
deputaten,
en vragen.
t zij, nadat
ndelingen
i, hun
n, om die
zij toch
eerstvol-
chter be-
a enige
n van de
de Staten
ngen, die,
ode, aan
articuliere
Behalve
is in zeer
heel niet
st op de
n van de
examens
pen zijn,
te beter
de recht-
rd wordt
ge macht
a: omdat.

wanneer er geschil of strijd over de recht-
zinnigheid van den examinandus ontstaan
zou, het niet aan hen zou staan dit te be-
slissen, maar aan de Classe. De Deputaten
kunnen niets anders doen, dan waarschuwen,
en aan de Synode verslag geven.

10°. Kortom, op sommige plaatsen in
Nederland worden geene, op sommige twee
of drie, op sommige vier Deputaten op de
Provinciale Synode benoemd, die voor een
jaar, of op zijn hoogst voor twee jaren, de
particuliere, hun door een uitdrukkelijk en
bijzonder mandaat der Synode aangewezen
en omschreven zaken bezorgen en uitvoe-
ren; behalve hunne tegenwoordigheid bij
de examens der Dieneren. Hierdoor wordt
aan billijke beoordeelaars dan ook zelfs
geen schijn van recht gegeven, om te be-
sluiten, in strijd met het gevoelen en de
praktijk der Nederlandsche kerken, dat er
zou bestaan een nieuwe en bijzondere
graad van kerkelijken dienst (onze kerken
kennen geen anderen dan dien van predi-
kant, ouderling, doctor en diaken), of eene
macht van regering en rechtspraak, of
eene waardigheid, of een voorrang en eene
kerkelijke hoogheid, die een bisschopsambt
zou zijn, te minste daaraan ongeveer gelijk.
Volgens dezelfde gevolgtrekking zou men
ons kunnen ten laste leggen, dat wij ambten
hadden van tuchtoefenaar, alhouder van
Sacrament of dienst, actuaire, visitator,
bevestiger (die iemand in den dienst bevestigt),
ziekenrooster, Classicale quaestor,
smeekeling en sollicitant (welke de staat
elders noemt meesters der smeekschriften),
examenafnemer, Classicale afgevaardigde
naar de Synode, opzichthouder (die over
de studenten in de Theologie, die beurzen
hebben, opzicht houdt), schrijver (die namens
de Classe of Synode een boek schrijft), col-
lectant en uitdeeler of bedeele (die eene
collecte voor ballingen of uitlandsche kerken
bezorgt en uitdeelt), spreker bij twistge-
sprekken of conferenties (die met een
onrechtzinnig persoon in het openbaar een
twistgesprek of eene conferentie houdt),
begroeter of dankzegger, die uit naam van
de kerken vorsten en overheden begroet of
dank zegt, enz. Want tot deze en dergel-
ijke werkzaamheden en zaken wordt ge-
woonlijk een Dienaar of worden eenige
Dienaren door den Kerkeraad, de Classis
of de Synode, naar dat de zaak is, gedurig
bepaaldelijk afgevaardigd.

Na deze uiteenzetting kan men gemak-
kelijk opmaken, wat er aan is van de pas
vermelde valsche beschuldiging van Grotius,
en desgelijks van de gevolgtrekking van
Franciscus Maso, die steunt op een verhaal
van den eerwaarden en met mij zeer be-
vrienden Johannes Dureis over de overze-
sche kerken, in een boekje te Oxford uitge-
komen in het jaar 1641, in het Engelsch
uitgegeven onder den titel: *Certa in
brieffe tractates veritten by diverse etc.*
Daarin poogt hij te bewijzen, dat alle
Gereformeerde kerken, met name degene
die zeer ijveren voor de Geneefse en
Fransche kerkinrichting, inderdaad bisschop-
pen en de hoofdbestuurders van de bis-
choppelijke macht en van het bisschop-
pelijk ambt hebben, en zelfs, dat wat in
het begin der Reformatie zonder het bis-
choppelijk ambt of in strijd er mee ge-
daan is, enkel gedaan is in het uiterste
geval van nood, als wanneer de gewone
regel niet geldt. De woorden van het ge-
noemde verhaal van Dureis geef ik hier
uit het Engelsch vertaald: *Of-
schoon de Classicale vergaderingen en
ook de Synoden in Holland zoo dikwijls moe-
gelijk gehouden worden, n. l. de eerste alle
maanden, de laatste eens in het jaar, zoo
zijn er echter niet zoo vele jaren voorbije-
gaan, of zij hebben, door den nood gedre-
ven, eenige andere ambtsdragers aangesteld,
aan wie eene meer algemeene macht en op-
zicht toevertrouwd is dan aan de overige
(hunne collega's). Deze nu worden genoemd
gedelgeerden of Deputaten der Synode,
wier opdracht gedurende seer weinige ja-
ren duurt. Deze Deputaten hebben hunne
vergaderingen bij vaste en dringende ge-
legenheden, voornamelijk echter op den voor de
Provinciale Synode vastgestelden tijd, wan-
neer zij overvragen en te voren overdenken,
op welke wijze de zaken en aangeleghe-
den geschikt, en aan de Synode voorgesteld
moeten worden. In de Synode zitten zij bo-
vendien op hunne eigene bijzondere plaats,
en aan hen doet de praeses der Synode dese
eer aan, dat hij hen in de eerste plaats
vraagt, om elke een der gestelde zaken
bij de Synode in te leiden, en hun oordeel
over die zaak eerst bloot te leggen,
voordat de stemmen der leden van de
Synode gevraagd en opgenomen worden.
Men vergelijke dit verhaal met hetgeen door
ons daareven gezegd is; en men oordeele
of de verdediging van Maso, tot rechtvaardig-
ding van de roeping der Gereformeerde
kerken buiten Engeland, door ons kan om-
meeld worden. Wij althans hebben eene
andere verdediging beproefd in de *Desper.*
Causa Papatus (Bok 2, Sect. 1, Hoofdst. 9,
en Sect. 2, Hoofdst. 12), zoowel overeen-
komstig de waarheid der zaak, als in den
geest der kerke, die op andere wijze niet
verdedigd willen worden.*

Intusschen moeten deze en andere ver-
klaringen onzer kerkinrichting ook waar-
schuwen, dat wij in hare uitvoering op onze
hoede zijn, en ons onthouden van den min-
sten schijn van verheffing en alleenheer-
schend-bischoppelijke of oligarchische heer-
schappij. Te meer behoedzaam zal ons, naar
ik hoop, maken het voorbeeld van Schot-
land, dat begonnen zijde met gewone
Deputaten, die uit naam van de Nationale
Synode de gravamina der kerken aan het
Parlement voorstelden, binnen weinige jaren
meêgesleept is tot haar onrustwekkend bis-
choppelijk stelsel. Waarover men zie *Didac-*
lausius in het Altare Damascenum, en de
Historia Rerum nuper in Scotia gestarum,
uitgegeven in het jaar 1641.

F. L. RUTGERS.

Officieele Berichten.

Met verkorting uit het Kerkblad van 30 November.

Vergadering der Classis Middelburg, gehouden 13 November 1894.

Naar volgorde in Ds. J. L. v. d. Velden praeses; tot scriba wordt hem benoemd Ds. Raamsdonk; tot assessoren D.D. Hulsebos en Oosten.

Inzake de vervulling der vacaturen neemt de vergadering het voorstel der commissie aan: »dat, met het oog op het groote aantal predikanten in de Classis, de vacante kerken om de 14 dagen bediening des Woords zullen hebben.»

Omtrent een vraag van Vlissingen A: »Wanneer ouders met hun kind ten doop komen en slechts één van beiden lid der gemeente is, mogen dan beiden op het doopsformulier antwoorden?» adviseert de Classis: »dat, waar het wezen der zaak tegenwoordig is, men ieder geval van de praktijk afzonderlijk zal behandelen en aan de prudentie van de kerkeraden overlaten.»

Het aangehouden voorstel Vlissingen B, tot het houden van een Classicaal Zondagsdag, wordt besproken en aangenomen dezen te houden in de maand Mei, in één der meest geschikte kerken te Middelburg. Tot deputaten worden daarvoor benoemd: D.D. Littooy, Hulsebos en Ruys.

Als roepende kerk voor de volgende vergadering wordt aangewezen de kerk van Vrouwenpolder. Ds. Littooy sluit, nadat gezongen is Ps. 72:11, deze vergadering met dankzegging.

Vergadering der Geref. kerken Classis Sneek, gehouden 14 Nov. 1894.

In het moderamen nemen zitting de broeders Ds. D. Ringnalda als praeses, Ds. J. v. d. Vlies als scriba en Ds. Groenewegen als assessor.

Volgens opdracht der vorige vergadering, is door den actuaire ter tafel gebracht een boekje, bevattende het onderteekeningformulier voor bedienaren des Woords in de Geref. kerken. Staande de vergadering betuigen al de aanwezige dieneren, door handteekening, overeenstemming met de Formulieren van Eenigheid.

De kerkvisitatores in de ringen Sneek en Workum brengen hunne rapporten uit. Voor Sneek rapporteert Ds. Veenhuizen, voor Workum Ds. Kruiswijk. Over het geheel geeft de toestand der kerken stof tot dank aan den Heere, hoewel ook veel anders en beter gewenscht wordt.

Uit de verslagen blijkt, dat in de kerken verschil van meening bestaat over de waarde van de Formuliergebeden; dat de Liturgische gebeden weinig worden gebruikt; dat te weinig wordt gedaan voor Geref. lager en middelbaar onderwijs; dat de tucht, onder de gemeenten onderling, te wenschen overlaat; dat de laatste vraag van het Doopsformulier verschillend gelezen wordt. Over de laatste zaak zal eene vraag ter Provinciale Synode worden opgevoerd.

Behandeling van het rapport in zake het voorstel-Heeg (Zending) uitgebracht door Ds. de Walle. De conclusie van dit rapport luidt:

a. Dat de kerken door hare ambtsdragers, van die roeping (in het rapport omschreven) op de hoogte moeten worden gebracht.

b. dat de ambtsdragers trachten moeten, zich zoodanig van de Zending en de eischen van den zending op de hoogte te stellen, als vereischt wordt om op 's Heeren tijd hem te examineeren, uit te zenden enz.

c. Dat de kerken op alle mogelijke wijze hebben te zorgen, dat meerdere gelden voor de Zending worden aangebracht.

Ds. Balhuizen bepleet, dat deze conclusie niet zal worden aangenomen, anders dan in overeenstemming met Art. 30 D. K. Na breede bespreking wordt een amendement B met 36 tegen 8 stemmen aangenomen.

Eene kerk in de Classis, welke geweigerd had te collecteeren voor den Z. O. Hoek van Friesland, beter ingelicht aangaande zijn verplichting, belooft die collecte te houden.

Een paar broeders wenschen, dat de Classis beter in kennis worde gesteld met wat er hoe in den Z. O. Hoek gearbeid wordt. Aan Ds. Balhuizen wordt opgedragen de Classis Heerenveen daarop te wijzen.

Op verzoek van den voorzitter, sluit Ds. P. N. Kruiswijk de vergadering met dankgebed.

Classis-vergadering van Apeldoorn, gehouden te Apeldoorn, in het kerkgebouw aan den Asselschen weg, Woensdag 14 Nov. '94.

Het moderamen bestaat uit: Ds. Vonckenberg praeses, Ds. van der Vegt assessor en Ds. Koffijberg scriba.

Door Ds. Koffijberg wordt mededeeling gedaan van de handelingen der commissie in de vorige vergadering benoemd in zake den toestand der kerk van Kootwijk en haren bedienaar des Woords. Hierbij wordt ook door hem gelezen een pas ingekomen schrijven van den kerkeraad van Kootwijk. Na ernstige en langdurige beraadslagingen, waaraan vele broeders deelnemen, besluit de Classis, om het moderamen deser vergadering op te dragen, een dringend en uitvoerig schrijven te richten tot H.H. deputaten voor Hulp-behoevende kerken der Provincie Gelderland, zoodende tot de Generale deputaten Synodi. Het concept van dit schrijven zal gegeven worden door Ds. J. C. van Schelven en Ds. Koffijberg.

In de omvraag aan de kerken komt een en ander ter tafel: van de kerk van Wapenveld de vraag naar den stand der ineenstelling der kerkgroepen A en B in deze Classis; bij het einde der vergadering wordt daarop uitvoerig geantwoord door de kerken Apeldoorn A en B en Dieren A en B; van de kerk van Voorthuizen de vraag of het goed is, om aan langdurige kranke leden des kerk in hunne woning onder leiding van den kerkeraad het H. Avondmaal te doen uitreiken.

Deze vraag geeft tot belangrijke bespreking aanleiding. Reeds nu is de Classis, behoudens een enkele stem, die zich hierover niet bepaald durft uit te spreken, van oordeel, dat dit naar Gereformeerde kerkregering en naar de natuur en den aard van het Sacrament des Avondmaals niet mag geschieden. Zij verzoekt echter Ds. van Schelven, om de e.k. Classis hierop nader van advies te willen dienen, hetwelk door Z.Ew. wordt aangenomen.

Ook voor de meerdere gelijkheid en wenschelijkheid tot het houden van *sabbat* en *dankdagen*, inzonderheid voor het gewas, wordt door de kerk van Dieren B het oordeel der Classis bevestigd. De vergadering, die wenschelijkheid en gelijkheid zeer begeerende, meent echter hiervoor geene bepalingen of besluiten te mogen geven.

Ds. Van der Vegt eindigt met gebed en dankzegging.

Vergadering der Classis Kollum, gehouden op 15 November 1894 te Kollum.

Het moderamen bestaat voorts uit: Ds. H.

Siertsema assessor en Ds. F. A. v. d. Heijden Gan. scriba.

Naar aanleiding van bij de kerkvisitatie in 3 kerken gebleken afwijkingen van de gewone wijze van arnverzorging, neemt de Classis met op 3 na algemeene stemmen het volgende voorstel aan:

»De Classis is van oordeel, dat het overeenkomstig den Catechismus wenschelijk is, dat in iedere samenkomst der geloovigen voor de armen gecollecteerd worde en dat de administratie van kerk en diaconie gescheiden worde.»

De scriba gaat in dankgebed voor. De vergadering wordt gesloten.

Vergadering der Classis Beilen, gehouden op 20 Nov. 1894 te Beilen.

In het moderamen nemen D.D. Dijkstra en Wessels zitting, de eerste als praeses en de tweede als scriba.

Een kerkeraad vraagt den raad der Classis omtrent een lid, die eene bedorven mystiek beoefent, zijn eigen inzichten boven Gods Woord stelt en zich van alle kerkelijke samenkomsten onttrekt. Nu alle vermaan tot dusver vruchteloos bleek te zijn en de kerkelijke tucht ook als middel tot betering moet beschouwd worden, adviseert de Classis deze op gemeld lid toe te passen.

Een andere kerkeraad vraagt, hoe te handelen met een lid, dat, naar het voorgeeft om den huiselijken vrede te bewaren, in geen jaren de godsdienstoefening heeft bijgewoond. De vergadering antwoordt: — zoo er binnen een gezetien tijd geene verandering zich bij dit lid voordoet, hetwelte te verklaren, dat het zich aan de gemeenschap der kerk onttrokken heeft.

Niets meer aan de orde zijnde, laat de praeses Ps. 86:6 zingen en sluit daarna deze vergadering met dankzegging.

Vergadering der Classis Drachten, den 20sten Nov. 1894.

De praeses deser vergadering, Ds. G. van Wageningen, neemt het voorzitterschap over; Ds. G. Sijbesma zit als assessor.

De rapporteurs aangaande tucht over doop-
leden» leveren een uitvoerig rapport, waarin zij na den grond van den kinderdoop bloot gelegd te hebben, aantoonen, in welk eene betrekking de gedoopten tot God en kerk staan, en welk eene roeping daaruit voortvloeit; om dan des kerkeraads plicht aan te wijzen, waar de doop-
leden ontrouw worden aan hunne roeping.

Hunne resultaten zullen aan de kerken der Classis worden toegezonden, om dan op eene volgende vergadering, zoo mogelijk, eene gemeene gedragslijn vast te stellen.

Na de rondvraag sluit de voorzitter de vergadering.

KAS EM-PRED.

Aan de Kerkeraden der Geref. Kerken in Nederland.

Eerwaarde Broeders!

Verleent goedgunstig het oor aan Deputaten der Kas voor uwe Emeriti-predikanten, en hunne Weduwen en Weezen, als zij u dringend verzoeken een derde collecte voor die Kas in dit jaar te willen houden.

We zouden het niet doen, indien de nood er ons niet toe drong. — Maar in 't laatste jaar zijn de uitgaven met de belangrijke som van drie duizend zes honderd gulden vermeerdert. — Niet omdat we zooveel uitkeeren. — Och, neen, gaarne zouden we alle bijdragen verhoogen, als 't kon!

Neen, de oorzaak van die vermeerderte uitgaven is geene andere dan deze, dat het onzen God heeft behaagd, onderscheidene broeders, zwaar te beproeven door krankheid of lichaamszwakte!

Zij komen tot ons met de bede, maakt ons de beproefing dragelijk, en helpt ons in den nood. Wij kunnen en mogen ze in uwen naam niet afwijzen. — En toch zullen we het moeten doen, als zij ons niet helpt. — 't Is uit nood, broeders, dat we bij u aankloppen! Wijst onze bede niet af!

Sommigen gingen reeds voor! Maar het zijn er zoo weinigen!

De Generale Synode te Dordrecht heeft gezegd: »indien twee collecten niet voldoende zijn, schrijf eene derde uit!»

Welnu, dat advies volgen we. 't Is onze machting!

Onze God brenge door zijn Geest onze bede tot uw hart, en verblijde ons door uwe offervaardigheid.

Namens Deputaten ad hoc,
A. V. D. SLEYS, Praeses.
H. BRUGSMA, Penn.
H. BRINK, Scriba.
Leeuwarden, 19 Nov. '94.

omdat de Gereformeerde Synodale op tuchtverordeningen in de Luthersche kerk drongen. De bestaande Unie had zich meer en meer als eene Confederatie ontwikkeld, en het zou volgens den President moeilijk zijn om daartegen in te worstelen. De Lutherschen hadden ook in het midden kunnen brengen, dat hunne leiders langzamerhand niet en een tijd lang in het geheel niet geroepen werden om deel te nemen van het hoogste kerkbestuur, doch zij deden het niet, zooals de *Allgemein Ev. Luth. Kirchenzeitung* zegt.

Wij kunnen ons echter niet begrijpen, waarom de Gereformeerden in Duitschland er zoo tuk op zijn dat ook eenige Gereformeerden enkele zetels van den Opperkeraad zullen bezetten. Immers is dat lichaam een staatscreatuur, dat niet op de lijn der Gereformeerde beginselen ligt.

Het vraagstuk van de zelfstandigheid der Evangelische kerk werd op deze vergadering geen stap verder gebracht. Wel werd deze kwestie bij het einde der vergadering genoemd, doch waarschijnlijk heeft men er niet al te zeer op willen ingaan omdat er geen tijd meer voor een ernstig debat was.

Engeland. Het Church-Congres.

Den 9den October kwam te Exeter het »Church-Congres» samen, eene vergadering waarin men geen, voor de Episcopale kerk bindende besluiten, nemen kan, doch waarin men saamkomt om de belangen der staatskerk te bespreken. De bisschop der diocese was president en de bisschop van Londen hield de preek, waarmede de zittingen werden geopend. Verschillende referaten werden geleverd door Canon Overton Little, de hoogleraren Sandy en Driver, graaf Nelson, de heer R. H. Hutton en anderen. Gelijk men op dergelijke vergaderingen gewoon is, spraken weinige leden hunne gevoelens vrijmoedig uit, terwijl eveneens naar gewoonte menige dissonant in de vergadering gehoord werd. De vergadering was druk bezocht zoowel door predikanten, of liever »de geestelijkheid», als door leken. Het kon haast niet uitblijven dat de voorstanders der heffendaagse Schriftcritiek met de belijders van de leer der kerk in het stuk van Gods Woord met elkander in botsing kwamen. Canon Duver en Dr. Stanley stonden tegenover pater Ignatius, die groot applaus uitlokte, toen hij eischte, dat de hoogere critiek buiten de kerk zou spreken en niet binnen hare muren, m. a. w. dat de voorstanders dier critiek de kerk zouden verlaten. Graaf Nelson sprak over hereniging met degenen die de Episcopale kerk verlaten hadden, terwijl Canon Overton sprak over de moeilijkheden die hij met de Nonconformisten had. Deze beschreef den toestand aldus:

»Niemand, zoo sprak hij, kan dit zoo sterk gevoelen als iemand die het werk der kerk te doen heeft in een kleine gemeente, waar de afscheiding krachtig is en waar men geen genoegzame ruimte vindt om zich te bewegen. Wanneer uw beste tenor het kerk-choor verlaat, omdat hij »bekeerd» is, wanneer uwe beste leerlingen aan de Zondagschool doodlijk beledigd zijn, omdat zij geen prijzen gekregen hebben in overeenstemming met hunne verdiensten, en zij zien hen dan den volgende Zondag naar de Zondagschool der dissenters gaan, terwijl zij de gezegde kinderen der kerk smaadheid aandoen, is dit zeker een treurig geval; wanneer wij met een weinige vergeeflijke ijdelheid, uw vriend uit Londen verzoekt om een Zondag bij u door te brengen, in de hoop om hem er op te wijzen hoe hij al aardig wat hebt op uwe landelijke gemeente, hoe teleurgesteld kan men dan uitkomen; wanneer men dan den kansel beklimt, dan kan het gebeuren dat zij niet ziet op eene zee van omhoog ziende aangezichten maar op een woud van ledige plaatsen. Wat is het geval? De bekeerde slagersjongen heeft de kudde getrouwd naar de Camp-meeting die in de buurt gehouden wordt, waar hij op hetzelfde oogenblik op een wagen een redevoering houdt over de ongeregelheden der kerk. Met het oog op dit alles is het waarlijk zeer moeilijk om de genade van Christelijke liefde op hen in praktijk te brengen.»

Het is geen wonder en wij verblijden er ons in. Wanneer de Episcopale predikanten steeds meer den weg naar Rome betreden, en dan door allerlei uitwendige ceremonien de prediking van Gods Woord vervangen of verkleinen; wanneer het Evangelie van Gods vrije genade niet meer verkondigd wordt, maar inderdaad geleerd wordt: doe dat en gij zult leven, dan kan men er zich over verblijden, dat een bekeerde slagersjongen de schare voorhoudt, dat er een andere weg is om God te behagen, dan die welke door de Churchmen van de Episcopale kerk wordt voorgehouden.

Rusland. Om zich een denkbeeld te vormen van de vervolgingen waaraan de Lutherschen in de Oostzee-provincien door de regering worden bloot gesteld, hebben wij slechts feiten mede te deelen, die in een officieel rapport te vinden zijn. In dit rapport blijkt het, dat op predikanten tot geldboeten werden veroordeeld, of in de gevangenis werden geworpen. Sommige leeraars werden twee of driemaal veroordeeld, omdat zij de verordeningen, die tegen de niet-Griekschen waren uitgevaardigd, overtreden hadden. In Lijfland alleen werden 80 predikanten vervolgd.

De gouverneur van Kiew heeft bevolen, dat het depôt van het Britsch en Buitenlandsch bijbelgenootschap in die stad zou worden gesloten. Ook heeft dezelfde machthebber bevolen, dat in de vier provincien, die onder zijn bevelen staan, de colportage van bijbels zal worden belet, onder voorwendsel, dat de mannen, die den bijbel van huis tot huis aanbieden, propaganda maken voor de Stundisten.

Zoo redeneerde men steeds in Rusland, althans in den laatste tijd. Rusland is het land waarin de volmaakte gewetensvrijheid genoten wordt, zoo redeneert Pobedonozew, de procurator der Heilige Synode. Ieder kan de religie zijn toegedaan, die hij goed vindt. Doch wanneer hij ook maar de minste poging doet om anderen tot zijn belijdenis over te halen, dan is de Russische wet er om denken met geldboeten, gevangenisstraf, ja met verbanning naar Siberie te vervolgen. Alleen de Grieksch-Orthodoxe kerk mag propaganda maken. Die propaganda wordt met de macht en het geld van den staat gesteund. Maar overigens is men in Rusland vrij, als men er voor zorgt, dat geen enkele uiting over de lippen komt die eenigszins als een misprijzing der Grieksch-orthodoxe kerk kan worden opgevat. Komt iemand te eigener beweging tot een Lutherschen predikant, om in de Luthersche kerk te worden opgenomen, dan loopt die predikant groot gevaar naar Siberie gezonden te worden, wanneer hij zulk een persoon tot het H. Avondmaal toelaat. Zelfs wanneer zich bij den Lutherschen predikant iemand komt aanmelden om het Avondmaal in zijn kerk te gebruiken, die vroeger Luthersch geweest is en met geweld of met

list tot de Grieksch-orthodoxe kerk is overgehaald, en de predikant laat zich verleiden om hem tot het heilig Sacrament toe te laten, dan loopt hij nog gevaar om tot de zwaarste straffen veroordeeld te worden.

Van harte hopen wij, dat deze jammerlijke dingen, nu de jonge Czar aan de regering kwam, weldra zullen ophouden. Pobedonozew's invloed heeft al heel wat jammeren over Roomschen, Joden en Lutherschen gebracht.

Gemengd Nieuws.

Zwitserland is voor menschen, die droomen van een godsdienst boven geloofsverdeelheid, een land om te wateranden. Het militaire departement van het Zwitsersche eedgenootschap heeft een bevel laten uitgaan, waarbij bevolen wordt, dat voortaan de preken van de veldpredikers niets mogen bevatten wat hen, die tot eene andere confessie behooren, kwetsen kan. Dit bevel is uitgelokt door een preek van den Roomschen veldprediker Widmer te Bern. Deze had zich in een preek minder vleidend uitgelaten over de Joden. Een Joodsch soldaat uit Luzern bracht dit aan, ofschoon hij niet bij de godsdienstoefening tegenwoordig was geweest, waartoe ook geen soldaat, volgens de Zwitsersche wet, gedwongen wordt. De bonds-president beval, dat een onderzoek zou worden ingesteld, waardoor het bovenvermelde bevel werd uitgevaardigd.

Nog wonderlijker is hetgeen een predikant in het Freiburgse *Liberal* mededeelt. »Voor 15 jaren was ik veldprediker, of liever, ik vervulde de taak van garnizoensprediker zoo nu en dan. Op zekeren avond ontmoette ik den commandant van de herhalingscursus. Hij vroeg mij: »Mijnheer de veldprediker, denkt gij er aan om morgen godsdienstoefening te houden?» »Dat is mijn voornemen, heer commandant.» »In dit geval,» sprak de commandant, »moogt gij niet van godsdienst spreken.»

De hoogleeraar Dr. Virchow heeft zich op het Anthropologen-congres te Innsbruck opnieuw uitgesproken en wel in dezen voege: »Darwin zelf bepaalde zich in 't begin van zijn werk over den oorsprong der soorten bij zijn uiteenzetting van de ontwikkelingsleer tot den mensch. Er is over deze vraag veel onderzocht. Men heeft haar in den weg der bespiegeling zoeken op te lossen en is tot de apen-theorie gekomen. Men had evengoed tot de schapen-theorie kunnen komen.» De apen-theorie heeft, volgens Virchow, aan de kennis van het menschelek lichaam veel schade en weinig voordeel aangebracht. De tegenwoordige anthropologie houdt zich met deze, voor 25 jaren opgeworpen vragen, weinig bezig. Zij houdt zich onthoud met de tegenwoordig bestaande wereld, en dan komt men tot het rassen-vraagstuk. Het is niet mogelijk te bewijzen, dat een gekleurde stam uit een niet gekleurde voortkomt; er ontbreekt elk positief voorbeeld voor. Komt iets dergelijks bij een enkel individu voor, zoo beschouwt men het als een ziekelijk verschijnsel; Virchow is van oordeel, dat een metaplasie (d. i. een overgang van de eene soort in de andere) onmogelijk plaats hebben kan zonder anomalie.

Dat de anomalie eindelijk worden kan, leert de Aetiologie. Heeft dit in eene kleine plaats, dan komt men tot de erfelijke verandering, en door vermengvuldiging komt men tot het ras. »Wij weten dat teruggang plaats hebben kan (Atavisme). Waar wij Atavisme vinden, zal men gewis de vraag moeten opmerken, of niet dit Atavisme een bewijs is, dat het ras uit een oorspronkelijk gestelde aard zou ontstaan is. Over de herkomst van een stam kan men bijna nooit iets met zekerheid zeggen.

Het Darwinisme is in den laatste tijd ook nog krachtig bestreden, n. m. door lord Salisbury, den leider der Tory party in Engeland. Wie weet of niet weldra de tijd aanbreekt, dat ook de natuuronderzoekers Darwin's theorie of ontleending slechts als een curiosum van het laatste der 19de eeuw zullen beschouwen.

Oudheidkundigen van verschillende kleur hebben voor het eerst een congres gehouden te Salome op de kust van Dalmatië. Roomsche, Grieksche en Protestantische oudheidkenners waren daar te zamen. Vraagstukken, die Christelijke oudheid betreffende, werden daar in goede harmonie besproken. Zij waren vereenigd in een historisch monument, 't Spolato-gebouw, te midden van de ruïne van het paleis van Diocletianus, waarin deze Keizer zich terugtrok, en eindigde met zich van het leven te berooven, na verveeliche pogingen te hebben aangewend om het Christendom te vernietigen. Frankrijk en Engeland waren bij deze samenkomst niet vertegenwoordigd. De discussien werden in het Latijn gevoerd, maar ook werd de Italiaansche, Duitse en Croatische taal gehoord.

WINCKEL.

Door Kinderen.

VERZAMELEN.

V.
DE DIEREN.

Hebben we over de planten nu vooreerst genoeg gepraat, thans mogen de dieren wel eens een beurt hebben.

De dieren, zegt gij, kan men daar dan ook een verzameling van aanleggen?

Zeker, als gij 't maar op dezelfde wijs doet als bij de planten. Gij weet, bij die maakten we geen verzameling van levende maar van gedroogde. Want wel kan men in een kruidtuin ook verzamelingen van levende planten hebben, maar ten eerste is dat heel kostbaar, en ten tweede gaat het veel gemakkelijker in een plantentboek. Want diezelfde planten die er niets tegen hebben dat ze naast elkaar in uw boek geplaat worden, willen toch dikwijls niet bij elkaar groeien.

Bij de dieren zou 't ook moeilijk zijn, als ge van de levende een verzameling woudt aanleggen die iets beduidt. Gaat maar eens naar een dieren tuin en zie wat er al noodig is, om zoovele dieren bijeen te brengen, in 't leven te houden, te voeden, te verzorgen. Daarbij meen ik dat, al hadt gij ruimte en geld, moeder er veel tegen zou hebben, dat ge in den tuin of op zolder een paar beesjes, een schelvisch, een struisvogel, een schildpad en dergelijke beesten woudt houden. Neen, dat gaat niet. Een hond en een kat, duiven, kanaries en andere vogels, een ezel en een hui — dat kan nog, ten minste als men er de ruimte voor heeft, maar die vormen met hun allen nog geen verzameling, zooals wij hier bedoelen.

Wilt gij er zulk een aanleggen, dan doet ge 't best u te bepalen bij kleinere dieren, en dan nog zullen 't maar zelden viervoetige of vogels kunnen zijn. Want ze op te zetten of in wijngeest te bewaren, is te lastig en te duur. Er schieten evenwel nog genoeg dieren over, al bepaalt ge u maar tot de insecten.

Altereerf komen dan in aanmerking de vlin-
ders. Dat zijn ten eerste veelal zeer mooie die-
ren, ten tweede is het vangen niet zoo gevaar-
lijk als dat van leeuwen en neushoorns, ten
derde kunt gij ze gemakkelijk bewaren. (Dat
men die dieren niet weerdigd mag dooden,
gelijk zoons geschiedt, spreekt van zelf. Ze ster-
ven trouwens spoedig genoeg.)

Het best vangt men vlin-
ders met een net.
Doch nog beter is te beginnen met rippen te